

## EDUSKUNNAN VASTAUS 195/2004 vp

### Hallituksen esitys laeiksi evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain ja evankelis-luterilaisen kirkon perhe-eläkelain muuttamisesta

#### *Asia*

Hallitus on antanut eduskunnalle esityksensä laeiksi evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain ja evankelis-luterilaisen kirkon perhe-eläkelain muuttamisesta (HE 214/2004 vp).

#### *Valiokuntakäsittely*

Sosiaali- ja terveystoimi on antanut asiasta mietinnön (StVM 36/2004 vp).

#### *Päätös*

Eduskunta on hyväksynyt seuraavat lait:

## Laki

### evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti  
*kumotaan* 20 päivänä toukokuuta 1966 annetun evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain (298/1966) 4 a, 4 b, 5 a, 5 b ja 9 §,  
sellaisina kuin ne ovat, 4 a § laissa 1675/1993, 4 b ja 5 b § laissa 1233/1999, 5 a § laissa 564/1989 ja 9 § laissa 1190/2003,  
*muutetaan* 1, 1 a, 2—4, 5, 5 c ja 5 d §, 5 e §:n 2, 3 ja 7 momentti, 6 §, 6 a §:n 1 momentti, 6 b §, 7 §:n 1 ja 2 momentti, 8 §:n 1 momentti, 8 a §:n 1 ja 2 momentti, 10 §:n 2 momentti ja 10 a §:n 2 momentti,  
sellaisina kuin ne ovat, 1 § laissa 1372/1997 sekä mainituissa laeissa 564/1989, 1233/1999 ja 1190/2003, 1 a § mainituissa laeissa 1372/1997, 1233/1999 sekä 1190/2003, 2 § ja 8 a §:n 1 momentti mainituissa laeissa 1675/1993, 3 § osaksi mainituissa laeissa 1372/1997, 4, 5 c ja 5 d §, 5 e §:n 2, 3 ja 7 momentti, 6 a §:n 1 momentti, 6 b §, 7 §:n 2 momentti, 8 §:n 1 momentti, 8 a §:n 2 momentti, 10 §:n 2 momentti ja 10 a §:n 2 momentti mainituissa laeissa 1190/2003, 5 § laissa 337/1976 ja mainituissa laeissa 1372/1997, 6 § osaksi laeissa 1042/1973 ja 997/1993 sekä 7 §:n 1 momentti laissa 181/2004, sekä  
*lisätään* 5 e §:ään, sellaisena kuin se on mainituissa laeissa 1190/2003, uusi 7 momentti, jolloin muutettu 7 momentti siirtyy 8 momentiksi, ja 10 §:ään, sellaisena kuin se on viimeksi mainituissa laeissa, uusi 2 momentti, jolloin muutettu 2 momentti siirtyy 3 momentiksi, seuraavasti:

1 §

Virka- tai työsuhteessa evankelis-luterilaiseen kirkkoon, sen seurakuntaan, seurakuntayhtymään tai muuhun seurakuntien yhteenliittymään olevalla on, jollei tästä laista muuta johdu, oikeus vanhuus-, työkyvyttömyys-, työttömyys- ja osa-aikaeläkkeeseen sekä kuntoutusetuuksiin soveltuvien osin samojen säännösten mukaan kuin virka- ja työsuhteessa valtioon olevalla.

Yhdistys, muu yhtymä, säätiö tai laitos voi Kirkon keskusrahaston kanssa sopia, että sen palveluksessa olevaan pappiin tai lehtoriin, jolle tuomiokapituli on antanut oikeuden toimia pappina tai lehtorina sen palveluksessa, tai diakonissaan, joka hoitaa opetustehtävää päätoimeenaan diakonissalaitoksessa, sovelletaan tämän lain säännöksiä. Samoin voidaan Kirkon keskusrahaston kanssa sopia, millä ehdoilla tätä lakia sovelletaan henkilöön, joka on kirkkojen välisen tai vastaavan järjestön palveluksessa tai työssä ulkosuomalaisen keskuudessa muun evankelis-luterilaisen kirkon tai sen seurakunnan palveluksessa taikka toimii tai on vähintään kahdeksan vuotta toiminut lähetystyössä ulkomailla.

Tämä laki ei koske palvelussuhdetta ajalta ennen sitä seuraavaa kalenterikuukautta, jona työntekijä täyttää 18 vuotta, eikä palvelussuhdetta sen kalenterikuukauden jälkeen, jona työntekijä täyttää 68 vuotta, eikä työntekijää, jonka palvelussuhteeseen perustuvasta eläketurvasta säädetään erikseen.

Eläketurvan piiriin kuuluu myös se, joka toimimatta yrittäjänä on tehnyt 1 momentissa tarkoitetun työnantajan kanssa toimeksianto- tai konsulttisopimuksen tai vastaavan muun järjestelyn ja jonka toimintaa ei harjoiteta yhtiön tai muun yhteisön nimissä. Eläketurvan piiriin kuuluu myös 1 momentissa tarkoitetun työnantajan luottamushenkilö.

Jos syntyy epäselvyyttä siitä, sovelletaanko edunsaajaan tätä lakia, asian ratkaisee työnantajan tai edunsaajan hakemuksesta Kirkon keskusrahasto. Kirkon keskusrahasto ratkaisee asian myös tilanteessa, jossa voidaan epäillä, että kysymyksessä on eläketurvan syntymisen tai eläkemaksujen maksuvelvollisuuden kiertäminen.

Päätökseen saa hakea muutosta niin kuin 7 §:ssä säädetään.

1 a §

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *virka- tai työsuhteella* tämän lain soveltamisalaan kuuluvaa palvelusta ja luottamustointia sekä toimeksianto- tai konsulttisopimussuhdetta ja vastaavaa muuta järjestelyä;

2) *työntekijällä* ja *edunsaajalla* niitä, joihin tätä lakia sovelletaan; ja

3) *työnantajalla* 1 §:n 1 momentissa tarkoitettua työnantajaa ja sellaisia mainitun pykälän 3 momentissa tarkoitettuja yhteisöjä, jotka ovat tehneet mainitussa momentissa tarkoitetun sopimuksen Kirkon keskusrahaston kanssa.

2 §

Jos edunsaaja on saanut valtion eläkelain (280/1966) 8 §:n 6 momentissa (679/2004) tarkoitetun lainsäädännön tai eläkesäännön nojalla myönnetyn vanhuuseläkkeen, joka ajalta ennen 1 päivää tammikuuta 1995 on määrätty tämän lain voimaan tullessa voimassa olleen valtion eläkelain 10 §:n 2 momentin nojalla tai sitä vastaavan valtion eläkelain 8 §:n 6 momentissa tarkoitetun muun lain säännöksiä tai eläkesäännön määräyksiä soveltaen, hänellä on palveluksen päätyttyä oikeus myös tämän lain mukaiseen vanhuuseläkkeeseen riippumatta siitä, onko hän saavuttanut eläkeikänsä.

3 §

Virka- tai työsuhteen katsotaan jatkuvan yhdenjaksoisena silloinkin, kun edunsaaja siirtyy 1 §:ssä tarkoitettusta palveluksesta toiseen mainitussa lainkohdassa tarkoitettuun palvelukseen, jos siirtyminen on tapahtunut välittömästi.

Jos työntekijä on samanaikaisesti kahdessa tai useammassa saman työnantajan palveluksessa, hänen katsotaan eläkettä määrättäessä olevan vain yhdessä palveluksessa. Samaksi työnantajaksi katsotaan samassa seurakuntayhtymässä tai muussa seurakuntien yhteenliittymässä olevat seurakunnat.

Jos työntekijä on kahdessa tai useammassa palveluksessa ja hän päättää niistä jonkin tai jotkin jäädäkseen vanhuuseläkkeelle, hänelle myönnetään valtion eläkelain 8 §:n 1 momentin estämättä vanhuuseläkkeenä myös vanhuuseläkkeen alkamiseen mennessä jatkuvasta palveluksesta maksetuista työansioista karttunut eläke. Vanhuuseläkkeen alkamisen jälkeen maksetuista työansioista on oikeus eläkkeeseen aikaisintaan 68 vuoden täyttämistä seuraavan kalenterikuukauden alusta.

#### 4 §

Kirkon keskusrahasto saa erityisistä syistä määrätä, että eläkeajaksi luetaan kokonaan tai osaksi aika 23 ikävuoden täyttämisen jälkeen muussakin kuin 1 §:ssä tarkoitetussa palveluksessa. Tämä ei kuitenkaan koske palvelusta 31 päivän joulukuuta 2004 jälkeiseltä ajalta.

#### 5 §

Eläkkeen perusteena olevaa palkkaa laskettaessa työansioina ei pidetä kokouspalkkioita. Luontoisedut otetaan huomioon työntekijän ennakonpidätyksessä määrätyn arvon mukaan, mutta enintään Verohallituksen vahvistamien perusteiden mukaan. Asunnon pinta-alasta otetaan huomioon enintään 150 neliometriä.

Luottamushenkilölle karttuu eläkettä jokaiselta kalenterivuodelta niistä ansionmenetyksen korvauksista ja määrääjältä maksetuista erillisistä palkkioista, joita 1 §:n 1 momentissa tarkoitettu työnantaja on hänelle kunakin kalenterivuonna maksanut.

#### 5 c §

Jos edunsaajalla on oikeus saada tapaturmavakuutuslain (608/1948) säännöksiin perustuvaa päivärahaa tai tapaturmaeläkettä, liikennevakuutuslain (279/1959) nojalla myönnettyä omaan vammaan perustuvaa jatkuvaa korvausta taikka sotilasvammalakiin (404/1948) perustuvaa elinkorkoa, tämän lain mukainen eläke voidaan sen estämättä, mitä valtion eläkelain 12 §:ssä säädetään, suorittaa täysimääräisenä, kunnes päivärahan, tapaturmaeläkkeen, korvauksen tai elinkoron määrä on lopullisesti rat-

kaistu. Edunsaajan oikeus päivärahaan, tapaturmaeläkkeeseen, korvaukseen ja elinkorkoon siirtyy Kirkon keskusrahastolle eläkkeestä edellä tarkoitettujen suoritusten johdosta vähennettävää määrää vastaavalta osalta.

#### 5 d §

Jos edunsaaja on alaikäinen taikka jos hän sairauden tai muun syyn takia ei pysty itse hakemaan eläkettä ja jollei hänellä ole huoltajaa tai tätä tarkoitusta varten määrättyä edunvalvojaa, Kirkon keskusrahaston hyväksymä edunsaajan lähiomainen tai muu edunsaajasta pääasiallisesti huolehtiva henkilö voi käyttää edunsaajan puhevaltaa tämän lain mukaista eläkettä koskevasa asiassa.

#### 5 e §

Jos edunsaaja on saanut työttömyysturvalain (1290/2002) mukaista työttömyyspäivärahaa, työmarkkinatukea tai koulutuspäivärahaa taikka julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain (1295/2002) mukaista koulutustukea samalta ajalta, jolta hänelle myönnetään eläkettä takautuvasti, Kirkon keskusrahaston on työttömyyskassan tai Kansaneläkelaitoksen vaatimuksesta suoritettava takautuvasti maksettava eläke työttömyyskassalle tai Kansaneläkelaitokselle siltä osin kuin se vastaa samalta ajalta maksettua työttömyyspäivärahan, työmarkkinatuen, koulutustuen tai koulutuspäivärahan määrää.

Jos edunsaaja on väliaikaisesti saanut Kansaneläkelaitoksen maksamaa eläkettä kansaneläkelain (347/1956) 45 §:n 2 momentin mukaan samalta ajalta, jolta hänelle myönnetään tämän lain 7 §:n 1 momentissa tarkoitettua valituksen johdosta eläkettä takautuvasti, Kirkon keskusrahaston on suoritettava takautuva eläke Kansaneläkelaitokselle siltä osin kuin se vastaa Kansaneläkelaitoksen samalta ajalta liikaa maksaman eläkkeen määrää. Samoin voidaan menetellä, jos Kirkon keskusrahasto jatkaa 7 §:n 1 momentissa tarkoitettua valituksen johdosta myönnettyä kuntoutustukea takautuvasti taikka jos edunsaaja on saanut kansaneläkelain mukaista eläkettä samalta ajalta, jolta Kirkon keskusrahasto 7 b §:n 3

momentin mukaisesti oikaisee aikaisemman päätöksen tai muutoin tarkistaa myönnetyn eläkkeen määrän tai oikaisupäätöksen jälkeen myöntää kuntoutustuelle jatkoa takautuvasti.

— — — — —  
Jos edunsaajalle myönnetään vanhuuseläke takautuvasti samalle ajalle, jolta hän on saanut sairausvakuutuslain (364/1963) mukaista päivärahaa, eläke maksetaan sairausvakuutusrahastolle siltä osin kuin se vastaa samalta ajalta maksetun päivärahan määrää.

Eläke maksetaan 1—7 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa työnantajalle, työttömyyskasalle, Kansaneläkelaitokselle, 4 momentissa tarkoitetulle toimielimelle, kunnalle, kuntayhtymälle tai sairausvakuutusrahastolle, jos eläkkeen maksamista koskeva ilmoitus on tehty Kirkon keskusrahastolle vähintään kaksi viikkoa ennen eläkkeen maksupäivää.

#### 6 §

Eläketurvasta huolehtii Kirkon keskusrahasto. Kirkkohallitus keskusrahaston hallituksena voi kuitenkin sopia valtion eläkelain tai kunnallisen eläkelain (549/2003) mukaisesta eläketurvasta huolehtivan viranomaisen tai laitoksen taikka Eläketurvakeskuksen kanssa siitä, että tämä korvausta vastaan ottaa huolehtiaakseen tässä laissa tarkoitettujen eläkkeiden maksamisesta ja siihen liittyvistä toimenpiteistä sekä virka- ja työsuhteiden rekisteröinnistä eläketurvasta toimeenpanoa varten.

Kirkon keskusrahastossa toimii työkyvyttömyys- ja kuntoutusasioiden neuvottelukunta, jonka kirkkohallitus nimittää. Neuvottelukunnan tehtävänä on työkyvyn arvioinnin ja kuntoutuskysymysten soveltamiskäytännön ohjaus ja seuranta. Neuvottelukunnasta annetaan tarkemat määräykset kirkkohallituksen vahvistamassa ohjesäännössä.

#### 6 a §

Jos edunsaaja on ollut sekä tämän lain että valtion eläkelain, kunnallisen eläkelain, Kansaneläkelaitoksesta annetun lain (731/2001) (*julkisten alojen eläkelait*) tai työntekijäin eläkelain

(395/1961) 8 §:n 4 momentin 1, 2 tai 10—13 kohdassa mainitun lain (*yksityisten alojen eläkelait*) mukaisen eläketurvan piirissä ja jos hän eläketapahtumahetkellä tai viimeksi ennen eläketapahtumaa oli tämän lain piiriin kuuluvassa palveluksessa, Kirkon keskusrahasto viimeisenä eläkelaitoksena:

1) antaa Kirkon keskusrahaston omasta päätöksestä ja muiden julkisten alojen eläkelakien mukaisesta eläketurvasta ja vastaavasta perhe-eläketurvasta huolehtivien eläkelaitosten (*julkisten alojen eläkelaitos*) päätöksistä sekä yksityisten alojen eläkelakien mukaisesta eläketurvasta ja vastaavasta perhe-eläketurvasta huolehtivien työntekijäin eläkelain 10 d §:n 1 momentissa tarkoitetun eläkelaitoksen (*yksityisten alojen eläkelaitos*) päätöksistä päätösyhdistelmän;

2) hoitaa päätösyhdistelmän mukaisten eläkkeiden maksamisen ja eläkkeisiin liittyvät eläkelaitoksen muut tehtävät; sekä

3) käsittelee ja ratkaisee valtion eläkelain 6 §:n 1 momentissa mainitun etuuden perusteella karttuneen eläkkeen.

— — — — —

#### 6 b §

Jos Kirkon keskusrahasto on 6 a §:n 1 momentissa tarkoitettuna viimeisenä eläkelaitoksena toimiessaan maksanut yksityisten alojen eläkelain, valtion eläkelain, kunnallisen eläkelain tai Kansaneläkelaitoksesta annetun lain 13 §:n mukaista eläkettä tai perhe-eläkettä taikka jos tämän lain 6 a §:n 2 momentissa tarkoitettu eläkelaitos on viimeisenä eläkelaitoksena toimissaan maksanut tämän lain mukaista eläkettä, Kirkon keskusrahasto selvittää eläkelaitosten väliset kustannukset sekä perii eläkelaitokselta tai hyvittää eläkelaitokselle nämä eläkekustannukset korkoineen viimeistään maksuvuotta seuraavan kalenterivuoden aikana. Tätä varten voidaan suorittaa myös ennakkoa. Eläkekustannukset peritään ja hyvitetään siten kuin Eläketurvakeskus, Valtiokonttori, kunnallinen eläkelaitos, Kansaneläkelaitos ja Kirkon keskusrahasto asiasta erikseen tarkemmin sopivat.

## 7 §

Kirkon keskusrahaston eläkeasiassa tai ammatillista kuntoutusta koskevassa asiassa antamaan päätökseen haetaan muutosta valittamalla valtion eläkelautakuntaan. Päätökseen, jolla on kieltäydytty antamasta valtion eläkelain 22 §:ssä tarkoitettu ennakkotieto taikka joka koskee valtion eläkelain 18 b §:n 4 momentissa tarkoitettua kuntoutuksen sisältöä tai 18 e §:ssä tarkoitettua kuntoutusavustusta, ei saa hakea muutosta valittamalla. Eläkelautakunnan päätökseen haetaan muutosta valittamalla vakuutusosoikeuteen. Valitusosoikeus on etuuden hakijalla ja saajalla. Valitusosoikeus valtion eläkelautakunnan päätöksestä vakuutusosoikeuteen on myös Kirkon keskusrahastolla. Vakuutusosoikeuden päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla.

Valitusaika on 30 päivää päätöksen tiedoksi saannista. Kirkon keskusrahaston ja valtion eläkelautakunnan päätös saadaan antaa tiedoksi asianomaiselle lähettämällä se hänelle postitse. Jollei valituksen yhteydessä muuta näytetä, valittajan katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemäntenä päivänä sen jälkeen, kun päätös on hänen ilmoittamallaan osoitteella varustettuna annettu postin kuljetettavaksi.

## 8 §

Tämän lain mukaista eläketurvaa varten jokaisen työnantajan on maksettava Kirkon keskusrahastolle kirkkolain (1054/1993) 22 luvun 8 §:n 2 kohdassa säädetty eläkemaksu. Lisäksi työnantajan on maksettava kirkkolain 22 luvun 8 §:n 4 kohdassa säädetty työkyvyttömyyseläkeiden omavastuuosuudet.

## 8 a §

Työntekijän on maksettava Kirkon keskusrahastolle työntekijän eläkemaksu, joka on työntekijän eläkelain 12 b §:n 1 momentissa säädetyn eläkemaksuprosentin suuruinen osa mainitun pykälän 2 momentissa säädetystä työntekijän ansiosta.

Työnantaja pidättää palkanmaksun yhteydessä työntekijän eläkemaksun palveluksessaan olevan palkasta tai muusta tälle suoritettavasta

vastikkeesta ja tilittää sen Kirkon keskusrahastolle Kirkon keskusrahaston määräämällä tavalla.

## 10 §

Kirkon keskusrahastolla on salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä lisäksi oikeus saada eläkkeen laskemista varten tiedot edunsaajille myönnettyistä valtion eläkelain 5 a §:n 4 momentissa ja 6 §:n 1 momentissa tarkoitetuista etuuksista näiden etuuksien myöntäjiltä. Tiedot on annettava Kirkon keskusrahastolle sen määräämällä tavalla kultakin kalenterivuodelta seuraavan vuoden toukokuun loppuun tai muuhun Kirkon keskusrahaston kanssa sovittuun ajankohtaan mennessä.

Kirkon keskusrahastolla ja muutoksenhakuelimellä on oikeus saada 1 ja 2 momentissa tarkoitettut tiedot maksutta. Terveystieteiden ammattihenkilöistä annetussa laissa tarkoitettulla ammattihenkilöllä on kuitenkin oikeus saada 1 momentin 2 kohdassa säädetyn tietojenantovelvollisuuden perusteella antamastaan lausunnosta kohtuullinen palkkio.

## 10 a §

Työkyvyttömyyseläkkeen saaja on velvollinen ilmoittamaan Kirkon keskusrahastolle työkykynsä palautumisesta, ryhtymisestään ansiotyöhön ja kuntoutuksen keskeytymisestä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 200 .

Tätä lakia sovelletaan eläkkeeseen, jos eläketapahtuma on sattunut lain tultua voimaan. Eläkkeen määräytymiseen ajalta ennen tämän lain voimaantuloa sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä. Sellaiseen työkyvyttömyys-, työttömyys- ja osa-aika-eläkkeeseen, jonka eläketapahtuma on vuonna 2005, sovelletaan kuitenkin tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Sen estämättä, mitä 6 a §:ssä säädetään, viimeisen eläkelaitoksen järjestelyä ei sovelleta, jos toinen viimeisen eläkelaitoksen järjestelyn piiriin kuuluvista eläkelaitoksista soveltaa tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita ja

toinen vuoden 2005 alusta voimaan tulleita säännöksiä eivätkä eläkelaitokset sovi viimeisen eläkelaitoksen järjestelyn soveltamisesta.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

## Laki

### evangelis-luterilaisen kirkon perhe-eläkelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti  
kumotaan 10 päivänä huhtikuuta 1970 annetun evangelis-luterilaisen kirkon perhe-eläkelain (258/1970) 6 §, sellaisena kuin se on laissa 523/1990,  
muutetaan 1 §:n 1 momentti ja 3 §:n 2 momentti, sellaisena kuin niistä on 3 §:n 2 momentti laissa 1191/2003, sekä  
lisätään 1 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa 1317/1995 ja mainitussa laissa 1191/2003, uusi 4 momentti, jolloin nykyinen 4 momentti siirtyy 5 momentiksi, seuraavasti:

#### 1 §

Virka- tai työsuhteessa evangelis-luterilaiseen kirkkoon, sen seurakuntaan, seurakuntayhtymään tai muuhun seurakuntien yhteenliittymään olleen kuoltua suoritetaan perhe-eläkettä sen mukaan kuin tässä laissa säädetään.

Eläketurvan piiriin kuuluu myös se, joka toimimatta yrittäjänä on tehnyt evangelis-luterilaisen kirkon eläkelain (298/1966) 1 §:n 1 momentissa tarkoitetun työnantajan kanssa toimeksianto- tai konsulttisopimuksen tai vastaavan muun järjestelyn ja jonka toimintaa ei harjoiteta yh-

tiön tai muun yhteisön nimissä. Eläketurvan piiriin kuuluu myös mainitussa lainkohdassa tarkoitetun työnantajan luottamushenkilö.

#### 3 §

Perhe-eläkettä koskee soveltuvien osien myös, mitä evangelis-luterilaisen kirkon eläkelaislaissa säädetään.

Tämä laki tulee voimaan \_\_\_\_\_ päivänä \_\_\_\_\_ kuuta 2004 .

Helsingissä 8 päivänä joulukuuta 2004